

Gerii Ödeme Süresi

Yatırımları değerlendirirken göz önüne alınabilecek bir ölçüt de yapılan yatırımın ne kadar sürede geri alınabileceğidir. Bu ölçüt kullanılırken nakit akışlarının ölçülmesi gerekir. Bunun için nakit akışları projeye yapılacak olanlar ve projeden elde edilebilecek olanlar olarak ölçülmelidir.

Sermaye harcaması yapılan bir yatırım faaliyet dönem boyunca giderlere katlanarak gelir elde eder. Gelir ve gider farkı ise kâr olarak hesaplanır. Finansal bakış açısı işletmenin sürekliliğini temel kavram olarak almamaktadır. Bu nedenle proje değerlendirirken proje geliri ölçülürken nakit dışı giderler elde edilen kâra eklenir. Yatırımlar finansal bakış açısına göre, muhasebenin aksine yapılan yatırımlar varlık ve gider olarak değil, harcama olarak kabul edilir. Bu nedenle muhasebenin Dönemsellik kavramı uyarınca gider kaydettiği amortisman ve itfa payları finansal yönetimde kullanılmaz.

Bir işletmenin yeni bir makine aldığını düşünelim. Makine bedeli bir milyon lira, makineden elde edilecek gelir beş yüz bin lira, makinenin bakım ve onarım masrafları kırk bin lira, makinenin ekonomik ömrü beş yıl, makinenin hurda değeri yüz bin lira olsun. Muhasebe ve finansman açısından beş yıllık kayıtlar şu şekilde gerçekleşecektir.

<i>Muhasebe Açısından Seçili Finansal Rapor Kalemleri</i>						
<i>1.000 TL</i>	0	1	2	3	4	5
<i>Maddi Duran Varlık</i>	1.000					
<i>Gelir</i>		400	400	400	400	400
<i>Gider - Bakım ve Onarım</i>		(40)	(40)	(40)	(40)	(40)
<i>Gider - Amortisman</i>		(180)	(180)	(180)	(180)	(180)
<i>Kâr</i>		180	180	180	180	180
<i>Maddi Duran Varlık Satışı</i>						100

<i>Finansman Açısından Seçili Finansal Rapor Kalemleri</i>						
<i>1.000 TL</i>	0	1	2	3	4	5
<i>Yatırım Harcaması</i>	1.000					-100
<i>Kazanç (Kâr + Amortisman)</i>		360	360	360	360	360
<i>Net Nakit Akışı</i>	-1.000	360	360	360	360	460

Burada ki bilgiler kullanılarak geri ödeme süresi (GÖS) şu şekilde hesaplanabilir:

$$GÖS = \frac{\text{Yatırım Harcaması}}{\text{Kazanç}}$$

$$GÖS = \frac{1000}{360} = 3,60 \text{ dönem}$$

Geri ödemesi süresi basit anlamda yatırım tutarının muhasebe kârı üzerine gayri-nakdi giderler eklenecek hesaplanan dönemlik kazançla bölünmesiyle hesaplanır. Projenin tasfiyesiyle elde edilen nakit girişi göz önüne alınmaz.

Projeler geri ödeme süresiyle değerlendirilirken kısa geri ödeme süresine sahip proje seçilir. Geri ödeme süresi projelerin kısa sürede değerlendirilebilmesi avantajına sahiptir. Böylece birden fazla yatırım projesine sahip işletme birbiri ardına projelere yatırım yapabilir.

Geri ödeme süresi projenin yatırım sermayesinin geri ödenmesi sonrası elde edilecek kârı göz önüne almaz. Bu rakip projelerden daha kârlı olanın reddedilmesine sebep olabilir. Ayrıca paranın zaman değerini de göz ardı etmektedir.

Her proje aynı özelliklere sahip değildir. Farklı ülkelerde yatırım yapacak işletmelerin enflasyonu göz önüne alması gerekebilir. Ayrıca farklı riske sahip projeleri değerlendiren bir işletmenin bu nedenle farklı getiri beklentisini göz önüne alması gerekebilir. Böylesi durumlar için paranın zaman değerini göz önüne alan düzeltilmiş geri ödeme süresi göz önüne alınabilir.

Örnekler

Örnek 1

Ayma İşletmesi üç alternatif projeyi geri ödeme süresine göre değerlendirmek istemektedir. Aşağıda listesi verilen üç projenin hangisi seçilmelidir?

<i>1.000 TL</i>	<i>YATIRIM TUTARI</i>	<i>AMORTİSMAN</i>	<i>BEKLENEN KAR</i>
<i>A</i>	100	10	10
<i>B</i>	50	10	6
<i>C</i>	200	20	15

Çözüm

$$GÖS_A = \frac{100}{10 + 10} = \frac{100}{20} = 5 \text{ yıl}$$

$$GÖS_B = \frac{50}{10 + 6} = \frac{50}{16} = 3.125 \text{ yıl} \cong 3 \text{ yıl } 2 \text{ ay}$$

$$GÖS_C = \frac{200}{20 + 15} = \frac{200}{35} = 5.71 \text{ yıl} \cong 5 \text{ yıl } 9 \text{ ay}$$

Yapılan yatırımı en kısa sürede geri ödeyen B projesi seçilmelidir.

Örnek 2

Tarh AŞ devletin açtığı ihaleye girerek on milyon liraya GSM bandı satın almıştır. On yıl bandı kullanma hakkı satın alan Tarh AŞ yirmi bir milyon liralık maddi duran varlık yatırımı yaparak her yıl üç milyon lira kâr elde etmeyi beklemektedir. Satın alınan maddi duran varlıkların ortalama amortisman süresi yedi yıldır. Yatırım yapılan bu projenin Geri Ödeme Süresi nedir?

Çözüm

GSM bandı harcaması	10.000.000 TL
GSM bandı kullanım süresi	10 yıl
GSM bandı itfa payı	1.000.000 TL
Maddi duran varlık harcaması	21.000.000 TL
Maddi duran varlık kullanım süresi	7 yıl
Amortisman tutarı	3.000.000 TL
Net kâr	3.000.000 TL
Yatırım harcaması	31.000.000 TL
Senelik kazanç	7.000.000 TL

GÖS=?

$$GÖS = \frac{Yatırım\ Harcaması}{Kazanç}$$

$$GÖS = \frac{31.000.000}{7.000.000} = 4,4286\ yıl \cong 4\ yıl\ 6\ ay$$

Örnek 3

Engürü İşletmesi üç proje arasından yatırımların geri ödeme süresine göre seçim yapmak istemektedir. Aşağıda bilgileri verilen üç projenin hangisi seçilmelidir?

<i>1.000 TL</i>	<i>YATIRIM TUTARI</i>	<i>AMORTİSMAN</i>	<i>BEKLENEN KAR</i>
X	90	12	8
Y	82	9	9
Z	140	13	12

Çözüm

$$GÖS_X = \frac{90}{12 + 8} = \frac{90}{20} = 4,5\ yıl = 4\ yıl\ 6\ ay$$

$$GÖS_Y = \frac{82}{9 + 9} = \frac{82}{18} = 4,5556\ yıl \cong 4\ yıl\ 7\ ay$$

$$GÖS_Z = \frac{140}{13 + 12} = \frac{140}{25} = 5,60\ yıl = 5\ yıl\ 8\ ay$$

Proje X en kısa sürede geri dönüş sağladığı için seçilmelidir.

Son

Geri Bildirim İçin:

udemir@ankara.edu.tr

<http://ugurdemir.info>

